Објава на Комисијата
која се однесува на примената на Регионалната конвенција за Паневромедитеранските преференцијални правила за потекло или на протоколите за правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација помеѓу договорните страни на Конвенцијата
(C/2025/465)

За целите на примена на дијагоналната кумулација на потеклото помеѓу договорните страни на Регионалната конвенција за Паневромедитеранските преференцијални правила за потекло[1] (во натамошниот текст „Конвенција"), засегнатите страни се известуваат меѓусебно, преку Европската комисија, за правилата за потекло кои се во сила со другите страни.

Се напоменува дека кумулацијата може да се применува само доколку страните на финално производство и крајна дестинација имаат склучено договори за слободна трговија, со сите страни кои учествуваат во стекнувањето на статус на потекло, односно со сите страни од каде потекнуваат сите употребени материјали. Материјалите кои потекнуваат од страна која нема склучено договор со страни на финално производство и/или крајна дестинација ќе бидат третирани како материјали без потекло. Специфични примери се дадени во Објаснувачките забелешки кои се однесуваат на Пан-евро-медитеранските протоколи за правила на потекло[2].

Врз основа на известувањата од страните до Европската комисија, табелите во прилог се однесуваат на:

Табела 1- поедноставен преглед на можностите за кумулација.
Табела 2 и 3- датумот од кој се применува дијагоналната кумулација.

Во **Табела 1**, со знакот „C" се означува постоење на договор за слободна трговија помеѓу два партнери што овозможува кумулација врз основа на правилата од 2012 година[3]. За да се користи дијагонална кумулација со трет партнер, знакот „C" треба да е присутен во сите пресеци во табелата помеѓу трите партнери.
Во **Табела 1**, со знакот „R" се означува постоењето на договор за слободна трговија помеѓу два партнери што овозможува кумулација врз основа на

---

[1] Службен весник на ЕУ L54, 26.02.2013, стр. 4.
[2] Службен весник на ЕУ Ц83, 17.04.2007, стр. 1.
[3] Правила од 2012 година: правилата во Додаток 1 од Конвенцијата во нејзината верзија објавена во ЕУ OJ L54 од 26.02. 2013 година (Службен весник на РСМ број 66/12), и билатерални протоколи што се применуваат помеѓу договорни страни што ги содржат правилата за потекло што и претходат на Конвенцијата објавена во ЕУ OJ L54 од 26.02.2013година;

правилата од 2023 година[4]. За да се користи дијагонална кумулација со трет партнер, „R“ треба да биде присутно во сите пресеци во табелата помеѓу трите партнери.

За целите на примената на преодните одредби воведени со Одлуката 2/2024 на Заедничкиот комитет што се применуваат меѓу две договорни страни, материјалите што потекнуваат од друга договорна страна во согласност со правилата од 2012 година може да се користат во кумулација според правилата од 2023 година со примена на принципот на пропустливост како што е предвидено со Единствениот член, став 2 од таа Одлука.

Меѓутоа, постојат исклучоци во однос на дијагоналната кумулација. За ваквите случаи, или (1), (2) или (*) ќе укажат на тоа дека е потребно да се земат во предвид исклучоците.

Датумите наведени во **Табела 2** се однесуваат на:

- датумот на примена на дијагонална кумулација која е овозможена врз основа на член 3 од Додаток 1 на Конвенцијата, кога во договорите за слободна трговија има одредби за примена на Конвенцијата. Во тој случај до датумот е наведена ознака „C“;
- датумот на примена на протоколите за потекло кои ѝ претходат на Конвенцијата и кои ја овозможуваат приложената дијагонална кумулација врз основа на договорите за слободна трговија, во други случаи.
- датумот на примена на дијагоналната кумулација врз основа на член 7 од Додаток I на Конвенцијата како што е изменето со Одлуката бр. 1/2023 на Заедничкиот комитет на Конвенцијата од 7 декември 2023 година[5]. Во тој случај на датумот му претходи знакот „(R)“

Датумите наведени во **Табела 3** се однесуваат на датумите на примена на протоколите за правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација согласно договорите за слободна трговија помеѓу Европска унија, Турција и земјите учеснички во Процесот на стабилизација и асоцијација. Секогаш кога во договорите за слободна трговија помеѓу овие Договорни страни ќе се вградат одредби за примена на Конвенцијата, во тој случај датумот со ознаката „C“ и/или „(R) “ во зависност од случајот ќе биде додаден во Табела 2.

[4]Правила од 2023 година: правилата во Додаток 1 од Конвенцијата во неговата верзија изменета со Одлуката бр. 1/2023 на Заедничкиот комитет и објавена во ЕУ OJ L 2024/390 од 19.02.2024 година (Службен весник на РСМ број 261/24), ELI: http://data.europa.eu/eli/L/2024/390/oj.

[5] Службен весник на ЕУ L 2024/390, 19.02.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/L/2024/390/oj.

Исто така се напомнува дека материјалите со потекло од Турција опфатени со Царинската унија ЕУ-Турција, можат да бидат вградени како материјали со потекло за целите на дијагоналната кумулација помеѓу Европската унија и земјите кои учествуваат во Процесот на стабилизација и асоцијација со кои постои важечки протокол за потекло.

Шифрите на договорните страни наведени во табелите се дадени подолу:

- Европска унија	EU
- ЕФТА држави	
- Исланд	IS
- Швајцарија (вклучувајќи и Лихтенштајн)[6]	CH (+LI)
- Норвешка	NO
- Фарски острови	FO
- Учеснички на Барселона процесот	
- Алжир	DZ
- Египет	EG
- Израел	IL
- Јордан	JO
- Либан	LB
- Мароко	MA
- Палесина[*]	PS
- Сирија	SY
- Тунис	TN
- Турција	TR
- Учеснички на Процесот на стабилизација и асоцијација	
- Албанија	AL
- Босна и Херцеговина	BA
- Северна Македонија	MK
- Црна Гора	ME
- Србија	RS
- Косово [**]	KO
- Република Молдавија	MD
- Грузија	GE
- Украина	UA

Оваа објава ја заменува објавата од Службен весник на ЕУ C/2025/465 од 22.01.2025.

[6] Швајцарија и Кнежевството Лихтенштајн формираат Царинска унија.

[*] Оваа ознака нема да се толкува како признавање на држава Палестина и не е во спротивност со индивидуалните позиции на земјите-членки по ова прашање.

[**] Оваа ознака не е во спротивност со позициите за статусот и е во согласност со Резолуцијата 1244 и Мислењето на Меѓународниот суд на правдата за декларацијата за независност на Косово

Табела 1: Поедноставен преглед на можностите за дијагонална кумулација во пан-евро-мед зоната

		EFTA states				Participants in the Barcelona Process										Participants in the EU's Stabilisation and Association Process								
	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	DZ	EG	IL	JO	LB	MA	PS	SY	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE	UA
EU		CR	CR	CR	CR	C	C	C	CR		C	C		CR/T	C (¹)	CR	CR	CR	CR	CR	CR	CR	CR	R
CH (+LI)	CR		CR	CR	C		C	C	C	C	C	C		C	CR	CR	CR		CR	CR	CR		CR	C
IS	CR	CR		CR	C		C	C	C	C	C	C		C	CR	CR	CR		CR	CR	CR	CR	CR	C
NO	CR	CR	CR		C		C	C	C	C	C	C		C	CR	CR	CR		CR	CR	CR	CR	CR	C
FO	CR	C	C	C											CR									
DZ	C																							
EG	C	C	C	C					C		C			C	C									
IL	C	C	C	C					C						C									
JO	CR	C	C	C			C	C			C			C										
LB		C	C	C																				
MA	C	C	C	C			C		C					C	C									
PS	C	C	C	C											C									
SY															C									
TN	CT/R	C	C	C			C		C		C				C									
TR	C(1)	CR	CR	CR	CR		C	C			C	C	C	C		C (*)	C (*)	(*)	C (*)	C (*)	C (*)	C	C (1)	
AL	CR	CR	CR	CR											C (*)		CR	CR	CR	CR	CR	CR		
BA	CR	CR	CR	CR											C (*)	CR		CR	CR	CR	CR	CR		
KO	CR														(*)	CR	CR		CR	CR	CR	CR		
ME	CR	CR	CR	CR											C (*)	CR	CR	CR		CR	CR	CR		
MK	CR	CR	CR	CR											C (*)	CR	CR	CR	CR		CR	CR		R

		EFTA states				Participants in the Barcelona Process										Participants in the EU's Stabilisation and Association Process								
RS	CR	CR	CR	CR											C (*)	CR	CR	CR	CR	CR		CR		
MD	CR		CR	CR											C	CR	CR	CR	R	CR	CR			R
GE	CR	CR	CR	CR											C (2)									C
UA	R	C	C	C																R		R	C	

(*)Дијагоналната кумулација помеѓу Турција, Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македонија, Црна Гора и Србија е возможна. Сепак, потребно е да се види во Табела 3 за можноста за дијагонална кумулација помеѓу Европска Унија, Турција Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Макеоднија, Црна Гора и Србија.

(1) За стоките опфатени со ЕУ-Турција царинската унија, датумот на примена е 27 Јули 2006.
За земјоделските производи, датумот на примена е 1 Јануари 2007 (не е можна кумулација со MD и GE).
За производи од јаглен и челик, датумот на примена е 1 Март 2009 (не е можна кумулација со MD и GE).

(2) За стоките:
- од Глава 1-24 од Хармонизираниот систем и
- опфатени со Анекс I од ДСТ помеѓу Република Турција и Грузија, кумулацијата може да се примени само за потекло од Република Турција или Грузија.

Табела 2: датум на примена на правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација во пан-евро-мед зоната

		EFTA states				Participants in the Barcelona Process										Participants in the EU's Stabilisation and Association Process								
	EU	CH(+LI)	IS	NO	FO	DZ	EG	IL	JO	LB	MA	PS	SY	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE	UA
EU		(C) 1.2.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 12.5.2015 (R) 1.1.2025	1.11.2007	(C) 1.2.2016	1.1.2006	(C) 1.9.2021 (R) 16.1.2025 (C) 2.3.2025		1.12.2005	(C) 1.3.2016		1.8.2006 (C) 22.1.2025 (R/T) 1.3.2025	(*)	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 9.12.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.12.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.6.2018 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2019 (R) 1.1.2025
CH (+LI)	(C) 1.2.2016 (R) 1.1.2025		(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	1.1.2006		1.8.2007	1.7.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.3.2005	1.5.2016		1.6.2005	(C) 1.12.2019 (R)1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.9.2012 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.5.2018 (R) 1.1.2025	1.6.2012
IS	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025		(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	1.11.2005		1.8.2007	1.7.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.3.2005	1.5.2016		1.3.2006	(C) 1.12.2019 (R)1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.10.2012 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C)1.9.2024 (R)1.1.2025	(C) 1.9.2017 (R) 1.1.2025	1.6.2012
NO	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025		1.12.2005		1.8.2007	1.7.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.3.2005	1.5.2016		1.8.2005	(C) 1.12.2019 (R)1.01.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.11.2012 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C)1.11.2024 (R)1.1.2025	(C) 1.9.2017 (R) 1.1.2025	1.6.2012
FO	(C) 12.5.2015 (R)1.1.2025	1.1.2006	1.11.2005	1.12.2005											(C) 1.10.2017 (R)1.1.2025									

DZ	1.11.2007																							
EG	(C) 1.2.2016	1.8.2007	1.8.2007	1.8.2007					6.7.2006		6.7.2006			6.7.2006	1.3.2007									
IL	1.1.2006	1.7.2005	1.7.2005	1.7.2005					9.2.2006						1.3.2006									
JO	(C) 1.9.2021 (R) 16.1.2025 (C) 2.3.2025	17.7.2007	17.7.2007	17.7.2007			6.7.2006	9.2.2006			6.7.2006			6.7.2006										
LB		1.1.2007	1.1.2007	1.1.2007																				
MA	1.12.2005	1.3.2005	1.3.2005	1.3.2005			6.7.2006		6.7.2006					6.7.2006	1.1.2006									
PS	(C) 1.3.2016	1.5.2016	1.5.2016	1.5.2016											(C)) 26.3.2021									
SY															1.1.2007									

TN	TR	AL	BA	KO	ME
1.8.2006 (C) 22.1.2025 (T/R) 1.3.2025	(*)	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 9.12.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
1.6.2005	1.9.2007 (C) 1.12.2019	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.9.2012 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
1.3.2006	1.9.2007 (C) 1.12.2019 (R)1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.10.2012 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
1.8.2005	1.9.2007 (C) 1.12.2019 (R)1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.11.2012 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
	(C) 1.10.2017 (R)1.1.2025				
6.7.2006	1.3.2007				
	1.3.2006				
6.7.2006					
6.7.2006	1.1.2006				
	(C)26.3.2021				
	1.1.2007				
	1.7.2005				
1.7.2005		(C) 3.5.2021	(C) 1.8.2021	1.9.2019	(C) 1.6.2021
	(C) 3.5.2021		(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025
	(C) 1.8.2021	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025		(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
	1.9.2019	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
	(C) 1.6.2021	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	
	(C) 1.8.2018	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
	C) 1.6.2019	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
	(C) 1.10.2017	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025
	(C) 29.4.2021				

MK	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	1.2.2016 (C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	1.5.2015 (C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	1.5.2015 (C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025											(C) 1.8.2018	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025		(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		(C) 6.7.2023 (R) 1.1.2025
RS	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025											(C) 1.6.2019	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		
MD	(C) 1.12.2016 (R) 1.1.2025		(C)1.9.2024 (R)1.1.2025	(C)1.11.2024 (R)1.1.2025											(C) 1.10.2017	(C)1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025 (C) 30.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025			(C) 24.5.2023 (R) 1.1.2025
GE	(C) 1.6.2018 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2018 (R) 1.1.2025	(C) 1.9.2017 (R) 1.1.2025	(C) 1.9.2017 (R) 1.1.2025											(C) 29.4.2021									(C) 26.3.2020
UA	(C) 1.1.2019 (R) 1.1.2025	1.6.2012	1.6.2012	1.6.2012																(C) 6.7.2023 (R) 1.1.2025		(C) 24.5.2023 (R) 1.1.2025	(C) 26.3.2020	

(¹) For goods covered by the EU- Türkiye customs union, the date of application is 27 July 2006.
For agricultural products, the date of application is 1 January 2007.
For coal and steel products, the date of application is 1 March 2009.

(1) За стоките опфатени со ЕУ-Турција царинската унија, датумот на примена е 27 Јули 2006.
За земјоделските производи, датумот на примена е 1 Јануари 2007.
За производи од јаглен и челик, датумот на примена е 1 Март 2009.

Табела 3: датум на примена на протоколите за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација помеѓу Европска унија, Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македонија, Црна Гора, Србија и Турција

	EU	AL	BA	KO	MK	ME	RS	TR
EU		1.1.2007	1.7.2008	1.4.2016	1.1.2007	1.1.2008	8.12.2009	(1)
AL	1.1.2007		22.11.2007	1.4.2014	26.7.2007	26.7.2007	24.10.2007	1.8.2011
BA	1.7.2008	22.11.2007		1.4.2014	22.11.2007	22.11.2007	22.11.2007	14.12.2011
KO	1.4.2016	1.4.2014	1.4.2014		1.4.2014	1.4.2014	1.4.2014	1.9.2019
MK	1.1.2007	26.7.2007	22.11.2007	1.4.2014		26.7.2007	24.10.2007	1.7.2009
ME	1.1.2008	26.7.2007	22.11.2007	1.4.2014	26.7.2007		24.10.2007	1.3.2010
RS	8.12.2009	24.10.2007	22.11.2007	1.4.2014	24.10.2007	24.10.2007		1.9.2010
TR	(1)	1.8.2011	14.12.2011	1.9.2019	1.7.2009	1.3.2010	1.9.2010	

(1) За стоките опфатени цо ЕУ-Турција царинската унија, датумот на примена е 27.07.2006. Не се применува за земјоделски производи и јаглен и челични производи.

АНЕКС

Известувања за електронско издавање на уверенија за движење ЕУР.1 и ЕУР-МЕД според став 1(г) од Препораката бр. 1/2023 и Одлуката бр. 1/2024 на Заедничкиот комитет на Конвенцијата(1)

Норвешка
Систем: Altinn - владин портал за дигитален дијалог помеѓу бизниси, приватни лица и јавни агенции
Датум на започнување: 02 април 2020 година
Линк за да се потврди автентичноста на уверенијата за движење: https://eur1.toll.no

Турција
Систем: MEDOS - „Систем за автоматизација за сертификати за потекло и уверенија за движење“
Датум на започнување: 24 април 2018 година
Уникатната врска за секое уверение за движење започнува со:
„https://mdc.gtb.gov.tr“, „https://uygulama.gtb.gov.tr“, „https://istanbul. ebirlik.net/“ и/или „https://ankara.ebirlik.net/dolasim/app“.
(достапно со скенирање на QR-кодот на сертификатот или со впишување на патеката отпечатена на сертификатот)

Мароко
Датум на започнување: 12 јануари 2021 година
Линк за да се потврди автентичноста на уверенијата за движење:
http://www2.douane.gov.ma/certificat/

Израел
Систем: Глобална порта

Датум на започнување: 1 април 2024 година
Линк за да се потврди автентичноста на уверенијата за движење:
https://shaarolami-query.customs.mof.gov.il/CustomsPilotWeb/CertificateOfOrigin

(1) Службен весник на ЕУ L/2024/243 од 15.01.2024.